

19.2.2026

Eduskunnan hallintovaliokunta

hav@eduskunta.fi

Viite: lausuntopyyntönnö 27.1.2026, Hallintovaliokunta 20.02.2026 klo 11.15 /VNS 6/2025 vp/Lausuntopyyntö

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Suomen Palopäälystöliitto – Finlands Brandbefälsförbund ry kiittää lausunnonantomahdollisuudesta. Lausumme seuraavaa:

Yleistä

Sisäisen turvallisuuden selonteossa pelastustoimea käsitellään niukasti. Pelastustoimi on merkittävä sisäisen turvallisuuden toimija, joten sen toiminta-alaan liittyviä kehityskulkuja ja tarpeellisia kehittämistoimia tulisi käsitellä nykyistä laajemmin. Nykyisellään pelastustoimen rooli on jäänyt vähemmälle tarkastelulle verrattuna muihin sisäisen turvallisuuden toimijoihin.

Pelastus- ja ensihoitopalveluiden rooli osana sisäistä turvallisuutta ja varautumista

Pelastus- ja ensihoitopalvelut muodostavat olennaisen osan valtakunnan normaaliajan ja poikkeusolojen varautumista, ja ne tukevat osaltaan kansallista turvallisuutta. Palvelutuotannon ohella myös asemaverkolla on keskeinen merkitys alueellisen toimintakyvyn, vasteaikojen ja kriittisen infrastruktuurin jatkuvuuden kannalta.

On kriittisen tärkeää, että sopimuspalokuntien ja sopimuspelastajien toiminta huomioidaan niin, että sitä voidaan jatkaa myös tulevaisuudessa. Poikkeusoloissa paikallisesti toimivat sopimuspalokunnat ovat usein ensimmäisiä paikalle saapuvia auttajia, jotka tekevät ensiapu- ja pelastustyötä. Tätä resurssia on hankala korvata palkatun henkilöstön turvin.

Korostamme, että muuttunut turvallisuusympäristö ja viime vuosina tunnistetut uudet uhkakuvat edellyttävät entistä systemaattisempaa tarkastelua pelastus- ja ensihoitopalveluiden aseman vahvistamiseksi osana kansallista kokonaisturvallisuutta.

Toimipisteiden rakentamislupien asiakirjojen suojaaminen

Kiinnitämme huomiota siihen, että pelastus- ja ensihoitopalveluiden toimipisteisiin liittyvien rakentamislupien asiakirjojen suojaukseen ei ole nykyisellään kiinnitetty riittävää huomiota kansallisen turvallisuuden näkökulmasta. Vallitseva tulkintakäytäntö ei ole ollut sellainen, että kyseisten asiakirjojen oikeudeton paljastuminen tai käyttö aiheuttaisi vahinkoa tiedonhallintalain tai siihen rinnastettavien säädösten tarkoittamalla tavalla Suomen turvallisuudelle.

Nykyisen turvallisuustilanteen valossa on ilmeistä, että pelastus- ja ensihoitopalveluiden toimipisteisiin liittyvissä asiakirjoissa – kuten rakennus- ja varautumissuunnitelmissa, teknisissä ratkaisuisissa sekä tilojen operatiivisissa valmiuksissa – on tietoja, jotka voivat olla kriittisiä kansallisen turvallisuuden kannalta.

Säädösten uudelleenarvioinnin tarve

Pidämme välttämättömänä, että selonteossa tuodaan esiin tarve tiedonhallintalain, pelastuslain ja rakentamista koskevien säädösten uudelleen tarkastelulle. Nämä tarkastelut tulee kirjata selonteon johtopäätöksiin ja viedä eteenpäin säädösten uudistusten yhteydessä pikaisella aikataululla. Pelastus- ja ensihoitopalveluiden resurssiasiakirjat sekä toimitilaverkkoon liittyvät suunnitelma- ja rakentamisasiakirjat sisältävät yhteiskunnan varautumiseen liittyviä tietoja, joiden tulee kuulua turvallisuusluokittelusectuksen mukaisten asiakirjojen piiriin.

Rakentamisen kaavamerkinnot ja vaatimukset

Esitämme, että selonteon jatkotoimissa arvioidaan kaavoitusta koskevien säädösten osalta pelastus- ja ensihoitopalveluiden toimitiloihin liittyvät kaavamerkintöjen ja -vaatimusten muutostarpeet. Tilojen suunnittelussa ja kaavoituksessa tulee ottaa huomioon:

- poikkeusoloihin varautuminen
- kriittisten toimintojen jatkuvuus
- kansallisen turvallisuuden näkökulmat
- toimitilojen fyysinen ja tekninen suojaustaso

Näiden tavoitteiden toteuttaminen edellyttää, että kaavoitus ei merkittävästi vaikeuta pelastus- ja ensihoitopalveluiden toimitilojen rakentamista ja että säädösten tulee mahdollistaa kansallisen turvallisuuden kannalta kriittisten tilojen toteuttaminen myös mahdollisista valituksista huolimatta.

Vertailu puolustustilojen rakentamissäädöksiin

Pidämme tärkeänä, että pelastus- ja ensihoitopalveluiden toimitiloille suoritettavassa säädös- ja suojaustarkastelussa tehdään vertailu nykyisiin puolustustilojen rakentamissäädöksiin. Tavoitteena tulee olla yhtenäisen ja turvallisuustasoltaan yhtäläisen menetelyn luominen pelastus- ja ensihoitopalveluiden tilojen rakentamiselle ja niiden asiakirjahallinnalle.

Väestösuojien käyttöönotto

Keväällä 2026 Helsingissä järjestetyn Suoja26-harjoituksen tärkeimpiä kokemuksia oli huomata, että väestönsuojan käyttöönotto-tilanteessa ensiarvoisen tärkeätä on nimetyn suojanhoitajan rooli osana suojan käyttöönottoa. Pelastuslakiin olisikin palautettava vaatimus koulutetun suojanhoitajan nimeämiselle kohteisiin, joissa on väestönsuoja.

Paloturvallisuuteen liittyviä kehittämistarpeita

Tulipalojen ja myös palokuolemien määrä on Suomessa laskenut. Tulipalot aiheuttavat kuitenkin edelleen merkittäviä taloudellisia ja henkisiä menetyksiä. Olisi tärkeää, että paloturvallisuuden kehittämistä jatkettaisiin määrätietoisesti havaittuihin turvallisuusuhkiin ennakoivasti puuttuen. Erityisesti asumisen turvallisuuden edistämiseksi näemme tärkeänä, että rakenteellista paloturvallisuutta kehitettäisiin nykyistä määrätietoisemmin.

Palopäälystöliiton tekemässä Rivitalojen yläpohjien palo-osastoinnin toimivuuden selvityshankkeessa (<https://sppl.fi/rivitalojen-ylapohjat/>) selvisi, että iso osa yläpohjien osastoinneista oli uusissakin rivitaloissa toteutettu puutteellisesti. Palo-osastointien

puutteita on havaittu myös uusissa kerrostaloissa. Asuntojen paloturvallisuuden kehittämiseksi tulisi koko rakentamiseen liittyvää prosessia kehittää. Tämä vaatii toimia mm. rakentamismääräyksiin, kaavoitus- ja lupaprosesseihin, rakennesuunnitteluun ja rakennusvalvonnan toimintaan liittyen. Esimerkiksi kerrostalojen paloturvallisuutta voitaisiin parantaa asuntojen oviin asennettavien ovipumppujen avulla, jotka ehkäisisivät kuumien ja myrkyllisten palokaasujen leviävää porraskäytävään huoneistopalojen yhteydessä.

Merellinen toiminta ja öljyntorjunta

Suomenlahdella vakavan ja monialaisen merionnettomuuden riski on merkittävä. Näkemysmme mukaan myös pelastuslaitosten toimintakyky merelliseen toimintaan mm. kaluston ja osaamisen osalta tulee kasvattaa, jotta mahdollisiin onnettomuuksiin voidaan tehokkaasti vastata. Onnettomuuksiin tulisi varautua myös kehittämällä nopeasti käyttöön saatavaa öljyntorjuntavalmiutta. Tätä yhteistyötä kannattaa tehdä ennakkoivasti yhdessä muiden Itämeren rantavaltioiden ja EU:n kanssa.

Yritykset osana sisäistä turvallisuutta

Sisäisen turvallisuuden selonteossa elinkeinoelämän roolitus on jäänyt tarpeettoman vähäiseksi. Yritykset ja niiden tuottamat palvelut ja tuotteet ovat tärkeä osa huoltovarmuutta, kriittistä infraa ja myös sisäistä turvallisuutta. Kuten CER-direktiivikin ohjaa, viranomaisten ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä tulisi lisätä, jotta sisäistä turvallisuutta voidaan kriisinkestävästi parantaa.

Sään ääri-ilmiöt ja ilmastonmuutoksen vaikutukset

Selonteossa mainitaan eräänä toimintaympäristöön vaikuttavana tekijänä sään ääri-ilmiöt sekä ilmastonmuutoksen vaikutukset. Palopäällystöliiton näkemyksen mukaan myös tähän ilmiöön tulee varautua, koska myös se aiheuttaa vaatimuksia mm. pelastuslaitosten ja yhteistyöviranomaisten kalustolle, varusteille sekä osaamiselle. Tulee siis varautua esimerkiksi pitkän hellejakson aikana tapahtuvaan suureen maastopaloon tai yllättäen tapahtuvaan tulvaan.

Lisätietoja lausunnostamme antaa kehittämisspällikkö Antti Kinnunen, antti.kinnunen@sppl.fi, puh. 044 733 8112.

Yhteistyöterveisin

Suomen Palopäällystöliitto – Finlands Brandbefälsförbund ry

merk. *Mika Kontio*

Mika Kontio
liittohallituksen puheenjohtaja

merk. *Ari Keijonen*

Ari Keijonen
toiminnanjohtaja

